

Historien om Eva

Ei glad lita jente med tykt, korngult hår lyser mot meg fra fotografiet. Feriebilde fra sekstitallet, i sort/hvitt, folkevogn og firemannstelt. Gjenkjennelsen fra min egen barndom, så lik feriebildene fra mine foreldres fotoalbum.

Jeg er hjemme hos foreldrene til den lille jenta, og sammen skal vi planlegge flytting til aldershjem for deres lille pike. I en slik situasjon blir det viktig å fortelle historien om levd liv, livet til piken som nå er snart femti år. Mor var bare nitten år da hun fikk sitt første barn, en gutt, og året etter kom Eva. Hun var født med hoftene ute av ledd, men utenom det fikk de ingen diagnose. Evas mormor sa tidlig at det måtte være noe i veien med barnet, men det var ingen som kunne gi noen svar på foreldrenes uro. Eva var jo snill, blid og rolig. Så rolig at hun ikke begynte å gå før hun var nesten fem år.

Da Eva var tre år fikk hun enda en bror, men denne broren skulle hun bare delvis få mulighet til å vokse opp sammen med. Han var alvorlig funksjonshemmet, både fysisk og psykisk. Det ble noen tøffe år for de unge foreldrene, og de skjønte fort at de ikke maktet å ha to funksjonshemmede barn boende hjemme. Da lillebroren var tre år, ble han flyttet på institusjon. Da var Eva seks år, og hadde nettopp lært å gå ordentlig. Kanskje ikke så rart at moren sier det er noen år som nærmest er borte for henne, hun hadde fått en tung bør å bære.

Da Eva var elleve år, ble moren gravid på nytt, og det ble et tøft svangerskap for henne. Ville dette barnet bli et funksjonsfriskt barn? Det ble for mye for mora, og etter mange velmenende råd fra familie og bekjente ble det til at Eva også flyttet til institusjonen som lillebroren bodde på. Her ble de boende sammen i fjorten år. Eva fikk rollen som hjelper for broren, som ikke kunne gå. Det nye barnet, enda en gutt, viste seg å være frisk og sunn, og Eva var sammen med familien i alle ferier, noe hun enda er.

Rundt 1980 måtte Eva flytte på nytt. Sentralinstitusjonen skulle nedbygges, og det ble bygget mange såkalte småhjem. Det var slik Eva kom til vår by. Etter reformen fikk hun tilbud om å bli i vår kommune da hennes hjemkommune ikke hadde bygget noen boliger. Siden 1992 har Eva hatt sin egen leilighet i boenheten hun nå er i ferd med å flytte fra.

Selv har jeg kjent Eva i ni år. I løpet av denne tiden er hun blitt en gammel dame. Og det slår meg når jeg sitter her og prater med moren, at Eva er mye eldre enn sin mor. Ikke i år, men i

aldring. Da jeg begynte å jobbe i boenheten Eva bor i, kunne hun enda gå uten hjelpemidler, og hun stelte og vasket i den lille leiligheten sin med stor stolthet. Gradvis er hun blitt mer og mer hjelpetrengende, til hun i dag må ha hjelp til det aller meste.

Eva har Fragilt x-syndrom, og med syndromet følger en unaturlig elastisitet i alle ledd. Evas kneskåler er helt nedslitte, hun har stor slitasje i kneledd, hofter og håndledd. Hun går innendørs med rullator, men det er lenge siden hun turte å bevege seg utendørs. Eva vil bare ha ro, og hun ønsker ikke lengre å delta på noen arrangementer utenfor boenheten.

Eva har ennå kontakt med arbeidssenteret der hun arbeidet, og hun er gjerne der et par timer de dagene hun er i form til det. Men selv om arbeidssenteret bare ligger ca hundre meter fra der hun bor er det etter hvert blitt en strabasios reise for Eva. Hun blir fort sliten, og sover hele ettermiddagen etter en slik utflukt.

Tanken om at Eva kunne fått det bedre et annet sted har gradvis vokst frem i personalgruppa, og Evas foreldre har hele tiden vært med i prosessen. Vi har vekslet mellom tro og tvil, men etter hvert er troen på at en plass på aldershjemmet vil være til det beste for Eva blitt den rådende følelsen. Og med den, mange andre følelser. Eva har hele tiden vært boenhetens maskot, sosial og blid, og med en god replikk. Det blir et tap for oss som har vært så heldige å ha kjent henne gjennom mange år, det blir nesten som å gi fra seg et barn.

Eva selv er glad for å flytte. Hun har vært på institusjonen og sett på «forholdene», og nå forteller hun stolt til alle som vil høre på henne at hun snart skal flytte. En ting er hun opptatt av å få med seg: kaffetrakteren. Den er noe av det kjæreste hun eier. Hun vet at med nykokt kaffe følger det gjerne et besøk, og en hyggelig samtale. Mandag flytter Eva på institusjon, og de mange kaffestundene i hennes leilighet er det nok mange som vil savne, også jeg.

Marita Stefanussen